

ชื่อหนังสือพิมพ์ ไทยนิวส์	วันที่ - 4 ส.ค. 2558	ปีที่ 46	ฉบับที่ 16376	หน้า 10
-------------------------------------	--------------------------------	--------------------	-------------------------	-------------------

●● พิธีแห่นางแมวขอฝน แต่ความมีมนต์ขลังดูจะ
สู้มอมไม่ได้ เพราะมอมเป็นสัตว์รับใช้ของปีชุนนเทวดา น่า
จะสามารถนำความทุกข์ร้อนของมนุษย์ไปรายงานได้
โดยตรง ●●

“มอม” หรือ “สิงห์มอม” เป็นสัตว์
หิมพานต์ รูปร่างลักษณะคล้ายแมว ลิง ลูก
เสือหรือลูกสิงโต ปรากฏให้เห็นในรูปของยันต์
ที่ชายชาวล้านนาโบราณนิยมสักขวงล่างของ
ร่างกายบริเวณขาที่เรียก “สักขาลาย” “สัก

ขากอม” หรือไม่กี่ปรากฏเป็นลวดลาย หรือรูป
ปั้นตามซุ้มประตูของวัด รูปปั้นหน้าวัดต่าง ๆ
และบางแห่งมีการแกะสลักตัวมอมไว้ตามฐาน
ชุกชี ฐานพระเจดีย์ เป็นต้น

บทบาทของมอม

ชาวล้านนา โบราณรวมทั้งชาวไทยเผ่า
อื่นที่มีวัฒนธรรมคล้ายคลึงกันนิยมสักลายเป็น
รูปสัตว์ต่าง ๆ หรือตัวอักษรคาถาบนร่างกาย
ส่วนต่าง ๆ โดยเชื่อกันว่าจะทำให้อยู่ยง
คงกระพัน มีเมตตามหานิยม รอดพ้นจาก
อันตราย ๆ ตลอดจนทั้งเขี้ยวพิษจากสัตว์ร้ายได้
นอกจากนี้ การสักลายยังแสดงให้เห็นถึง

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ NORTH CLIPPING 2558/ 00354

ชื่อหนังสือพิมพ์ ไทยนิวส์	วันที่ - 4 ส.ค. 2558	ปีที่ 46	ฉบับที่ 16376	หน้า 10
-------------------------------------	--------------------------------	--------------------	-------------------------	-------------------

เอกลักษณ์ของความเป็นชายทั้งในความหมายของความอดทนและความเป็นผู้กล้าหาญในการศึกสงครามเป็นที่เกรงขามแก่ผู้พบเห็น ทั้งนี้ในส่วน
ของร่างกายที่นิยมสักกันมากจะสักบริเวณบนเอวลงไปถึงขา ชายใดไม่มี
ลายสักบริเวณดังกล่าว ขาจะขาวเหมือนผู้หญิง ไม่เป็นที่ยอมรับนับถือ
ของสังคม โดยเฉพาะผู้หญิงจะถือว่าชาวนั้นไม่สามารถคุ้มครองภัย

ชื่อหนังสือพิมพ์ ไทยนิวส์	วันที่ - 4 ส.ค. 2558	ปีที่ 46	ฉบับที่ 16376	หน้า 10
-------------------------------------	--------------------------------	--------------------	-------------------------	-------------------

อันตรายเป็นที่พึ่งพาได้ และที่สำคัญรูปสัตว์ที่นิยมสักได้แก่ รูปมอม ที่มีลักษณะคล้ายสิงห์ เสือ แมว และลิง ตามคติที่ถือว่า รูปดังกล่าวมีลักษณะ “สง่างามดังราชสีห์ มีพลังดังพยัคฆ์ นิ่มนวลเหมือนแมว แคล่วคล่องว่องไวดุจพญาวานร”

ศิลปกรรมตามโบสถ์วิหารหรือศาสนสถานในวัดมักมีรูปมอมปรากฏโดยทั่วไป อาจเป็นภาพเขียน รูปสลักตัวมอมหรือรูปปั้น บางแห่งมีรูปเทวดายืนอยู่บนหลังมอม ซึ่งผู้รู้หลายท่านมีความเห็นตรงกันว่าเป็นเทวดาที่ชื่อ “ปชชุนะ” ซึ่งเป็นเทพเจ้าแห่งฝน การที่มีรูปเทวดา

องค์นี้ก็เพราะมีความเชื่อว่า บ้านเมืองจะอุดมสมบูรณ์ฝนไม่ขาดฟ้า และที่ยืนบนหลังมอม แสดงให้เห็นว่ามอมเป็นสัตว์พาหนะของเทพเจ้าแห่งฝน ดังนั้นในเชิงปฏิบัติทางวัฒนธรรมตามความเชื่อจึงมีการนำรูปมอมมาเข้าขบวนแห่ตามพิธีกรรม เพื่อขอให้ฝนตก

ปีใดก็ตาม หากเกิดภาวะฝนแล้ง ชาวบ้านจะนำ รูปสลักมอม ขึ้นใส่เสลี่ยง แล้วจัดขบวนแห่แหนไปรอบ ๆ หมู่บ้าน ในขบวนแห่จะมีการสาดน้ำตัวมอมให้ชุ่มตลอดเวลา ผู้ที่เข้าร่วมขบวนจะแสดงพฤติกรรมตลกคะนอง ผิดธรรมชาติ เช่น ชายแต่งกายเป็นหญิงนุ่งห่มเสื้อ

ผ้ากลับนากลับหลัง บางคนถือรูปอวัยวะเพศ บางคนแต่งหน้าทาปากเป็นที่ตลกขบขัน ด้วยเชื่อว่าการกระทำดังกล่าวจะทำให้เทวดาร้องใจและบันดาลให้ฝนตกในที่สุด

ปัจจุบัน การแห่มอมหาดูไฉ่ยก อาจเป็นเพราะสังคมเกษตรอ่อนกำลังลง หรือเป็นผล

มาจากมอมนั้นหายากก็เป็นได้ อย่างไรก็ตาม ยังมีวิธีที่คล้ายกัน คือการจับแมวมาแต่งหน้านุ่งผ้าใส่เสื้อ แล้วแห่แหนในลักษณะการเดียวกัน แต่วิธีนี้พบว่ามีปรากฏในกลุ่มคนไทยถิ่นอื่นด้วย ที่เรารู้จักกันดี

คือ พิธีแห่หางแมวของฝน แต่ความมีมนต์ขลังดูจะสู้มอมไม่ได้ เพราะมอมเป็นสัตว์รับใช้ของปชชุนเทวดา น่าจะสามารถนำความทุกข์ร้อนของมนุษย์ไปรายงานได้โดยตรง

อย่างไรก็ตาม ความสำคัญคงไม่มีเพียงแค่นี้ เมื่อมีข้อขัดแย้งให้คนอื่นมอง ปากคงต้องบอกเล่าให้เข้าใจได้โดยละเอียด ซึ่งเรื่องนี้คงต้องมีการค้นคว้าในเชิงลึกกันต่อไป.

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ NORTH CLIPPING 2558/ 00354

ชื่อหนังสือพิมพ์ ไทยนิวส์	วันที่ - 4 ส.ค. 2558	ปีที่ 46	ฉบับที่ 16376	หน้า 10
-------------------------------------	--------------------------------	--------------------	-------------------------	-------------------

सनั้ ธรรมธิ
สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
(ภาพประกอบโดย ต่อพงษ์ เสมอใจ)